

ÅRSRAPPORT

2011

Vedtatt av styret 31. mars 2012

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1. Oppsummering	3
a. Mål og måloppnåelse	3
b. Regionale utfordringer	3
c. Hovedinnretning på fondets arbeid og bestillingsbrevets føringer	4
d. Hovedresultater	4
2. Aktiviteter i perioden	5
a. Styrets arbeid	5
b. Informasjonsaktiviteter og profileringer	6
c. Tiltak for å nå spesielle målgrupper	6
d. Utlysninger i 2011 og respons på dem	6
e. Tildelinger i 2011	8
3. 15 %-potten	9
4. Økonomi	9
a. Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	9
b. Administrasjonskostnader	10
c. Sum tildelinger	10
d. Resultatregnskap	10
e. Overføringer	12
f. Frie midler framover	12
5. Resultatrapportering	12
a. Indikatorer mht. tildelinger	12
b. Formidlingsresultater	13
c. Rekruttering til andre virkemidler	14
d. Samarbeid	14
e. Ny virksomhet (innovasjon)	15
6. Oppsummering i forhold til hovedmål	15
7. Erfaringer fra RFF Agder i 2011	16

1. Oppsummering

a. Mål og måloppnåelse

Fondsregion Agder består av fylkene Aust-Agder og Vest-Agder, og er det minste regionale forskningsfondet. 2011 var det andre driftsåret for Regionalt forskningsfond Agder.

Fondets arbeid tar utgangspunkt i følgende visjon som er nedfelt i Agders forsknings- og utviklingsstrategi:

Agder skal være en konkurransedyktig kunnskapsregion kjent for:

- *Et næringsliv og en offentlig sektor som har stor vilje og evne til å delta i og gjøre seg nytte av forskning*
- *Internasjonal orientering*
- *Stor innovasjonsevne*
- *Et godt utdanningssystem*
- *Et sterkt universitet og konkurransedyktige FoU-miljøer på sentrale områder som er viktige for regionen*

Det er en visjon som RFF Agder søker å strekke seg mot i sitt arbeid, og styret er av den oppfatning at det arbeidet som er gjort i 2011 bidro til en utvikling i den retning som visjonen angir.

b. Regionale utfordringer

Agder innehar en relativt lav andel av samlet FoU-aktivitet i Norge med en andel av FoU-utgifter på 2,7 prosent. Av fondsregionene er det bare Innlandet som har en lavere andel. Innenfor instituttsektoren har Agder den laveste andelen av FoU-årsverk (1,4 % av årsverk), mens FoU i næringslivet trekker noe opp med 4,6 % av samlede FoU-kostnader i næringslivet¹.

Dersom man ser på bevilgninger fra Forskningsrådet 2006-2010, så innehar Agder den laveste andelen av bevilgninger av samtlige fondsregioner med en andel på bare 1,2 %². For regionen vil det dermed være av svært stor betydning dersom man klarer å øke andelen av nasjonale og internasjonale forskningsmidler som bevilges til Agder. Det er derfor en uttalt målsetting for RFF Agder å bidra til dette, men det krever et langsiktig arbeid, og det vil være vanskelig å måle hva som skyldes RFF Agders bidrag og hva som skyldes andre aktører.

En hovedutfordring for RFF Agder er dermed å bidra til å styrke regionale FoU-miljøer innenfor tematisk viktige områder for Agder.

---

¹ NIFU "To år med regionale forskningsfond. Rapport fra følgeevalueringen", rapport 1/2012.

² NIFU "To år med regionale forskningsfond. Rapport fra følgeevalueringen", rapport 1/2012.

c. Hovedinnretning på fondets arbeid og bestillingsbrevets føringer

Bestillingsbrevet ga styret relativt vide rammer til å prioritere midler innenfor FoU-strategiens rammer. I tillegg ble styret bedt om å legge Regionplan Agder til grunn for sine prioriteringer, samt andre sentrale dokumenter i regionen. Man ble også bedt om å prioritere et fåtall søknadstyper med særlig vekt på regional kvalifiseringsstøtte, regionale offentlige prosjekter og regionale institusjonsprosjekter. I den første utlysningen våren 2010 ble det utlyst regionale kvalifiseringsprosjekter og regionale institusjonsprosjekter. Det ble i fondets første handlingsplan vedtatt også å prioritere regionale bedriftsprosjekter. I og med fondets største bevilgning gikk til et institusjonsprosjekt innen e-helse er det styrets vurdering at bestillingsbrevets føringer m.h.t. søknadstyper er imøtekommet gjennom fondets arbeid.

Fondet utarbeidet i 2011 en ny handlingsplan. Forut for denne avholdt man en strategisamling der samtlige forskningsinstitusjoner og næringsklynger i regionen holdt korte presentasjoner med innspill til styret. Basert på disse innspillene vedtok man blant annet som første forskningsfond å etablere en løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte. Tematisk dekker denne hele Agders FoU-strategi med unntak av områder der det er mulig å søke forprosjektmidler fra Forskningsrådet.

d. Hovedresultater

Fondet hadde i 2011 en utlysning med søknadsfrist i oktober. Fondet mottok 13 søknader med en samlet søknadssum på kroner 12 683 000. De fleste av disse prosjektene ble ikke styrebehandlet før i 2012, og er derfor ikke med i årsrapporteringen for 2011.

I 2011 ble søknader om hovedprosjekter som var innkommet til utlysningen høsten 2010 behandlet. Totalt sett ble det i 2011 bevilget kroner 9 752 000, hvorav kroner 8 952 000 gjaldt utlysningen høsten 2010, og kroner 800 000 gjaldt bevilgninger til regionale kvalifiseringsprosjekter.

Det ble høsten 2011 utlyst midler innenfor fire områder: 1) regionale institusjonsprosjekter innen kultur-/opplevelsesnæringer, 2) regionale bedriftsprosjekter - tematisk innenfor Agders FoU-strategi, 3) større regionale kvalifiseringsprosjekter innen energi/miljø/klima og helse, og 4) regional kvalifiseringsstøtte med løpende behandling.

Selv om fondet har gjennomført sitt andre driftsår, så har også 2011 vært preget av implementering av nye systemer og rutiner. De første hovedprosjektene til fondet hadde sitt oppstartsår i 2011, mens de første regionale kvalifiseringsprosjektene ble avsluttet. Regionalt forskningsfond Agder er av den oppfatning at fondet yter et viktig bidrag til å stimulere til regional forskning og utvikling og følgeevalueringen har også vist at RFF Agder ligger på topp når det gjelder mobilisering av nye søkere.

2. Aktiviteter i perioden

a. Styrets arbeid

Fylkestingene i Aust- og Vest-Agder har oppnevnt følgende medlemmer til fondsstyret for Agder:

Styrerepresentanter:

Leder Knut Brautaset, pensjonist, tidligere rektor Høgskolen i Agder (repr. Aust-Agder)
Nestleder Camilla Dunsæd, rådmann Kvinesdal kommune (repr. Vest-Agder)
Tellef Inge Mørland, politiker/student (repr. Aust-Agder)
Øyvind Hushovd, pensjonist, tidligere adm. dir. Falconbridge (repr. Vest-Agder)
Inger Nilsen Holen, forsknings- og utviklingsdirektør Sørlandet Sykehus HF (statlig repr.)
Tom Fidjeland, Vice president engineering, National Oilwell Varco (statlig repr.)

Observatør:

Siren Neset, regionalrepresentant Agder, Norges forskningsråd

Numeriske vararepresentanter:

Aust-Agder:

1. Erlend Moksness, leder Havforskningsinstituttet, Flødevigen
2. Benedikte Vonen, politiker/kommunalsjef i Nissedal kommune

Vest-Agder:

1. Nere Skomedal, direktør engineeringdivisjonen Umoe Mandal
2. Karin Sundsvik, avdelingsleder Origo Engineering

Statlige representanter:

1. Anne-Grete Ellingsen, direktør strategi og forretningsutvikling SAE Vind
2. Ragnar Tronstad, teknologidirektør Elkem Solar.

Det har vært avholdt 4 ordinære styremøter i 2011. Styret har behandlet 28 saker. I tillegg til å behandle søknader om midler, har styret vedtatt handlingsplan gjeldende for 2011/2012. Kommunikasjonsplan for 2010-2012 ble utarbeidet i 2010. Dette er i tråd med de føringer som er lagt for perioden.

Styreleder har i tillegg deltatt på felles styreledersamling for regionale forskningsfond den 3.november 2011.

Sekretariatet har bestått av sekretariatsleder Bodil Lindestad og rådgiver Kim Øvland. Sekretariatet har vært representert på alle læringsarenaer arrangert av Forskningsrådet.

b. Informasjonsaktiviteter og profileringer

Det har vært avholdt ett informasjonsmøte i forbindelse med utlysning av midler med søknadsfrist 12. oktober 2011. Møtet ble avholdt på Universitetet i Agder, Campus Kristiansand, og det var omlag 40 deltakere til stede på møtet. På informasjonsmøtet orienterte styreleder om fondet og fondets strategi, sekretariatsleder informerte om høstens utlysninger, og regionansvarlig i Forskningsrådet ga tips til søknadsskriving. Forskningsrådet holdt et eget kurs i søknadsskriving tidligere på året, hvor også RFF-søkere ble invitert til å delta.

Kunngjøring av utlysningene med søknadsfrist i oktober ble offentliggjort gjennom annonse i Agderposten og Fædrelandsvennen, på egne og fylkeskommunenes nettsider, samt at regionens næringsklynger, forskningsinstitusjoner, kommuner og regionråd ble informert via e-post.

Regionalt forskningsfond Agder har bl.a. hatt presentasjoner for felles fylkesting for Aust- og Vest-Agder, på samling for sentraladministrasjonen i Aust-Agder fylkeskommune, presentasjon for regionalt næringsfond for Arendal, Grimstad og Froland, årskonferansen for regionale forskningsfond og for fagrådet for Sørlandets Europakontor.

I tillegg har fondet har vært representert på diverse regionale møter, og RFF Agder har tatt initiativ til å etablere en egen gruppe som møtes jevnlig vedrørende FoU i regionen. Til disse møtene inviteres lederne for Sørlandets Kompetansefond og Aust-Agder utviklings- og kompetansefond, direktør for Innovasjon Norge Agder, regionalsjefen i Aust-Agder fylkeskommune, leder for strategi- og utviklingsenheten i Vest-Agder fylkeskommune, prosjektleder for VRI Agder, regionansvarlig i Forskningsrådet og daglig leder i Sørlandets Europakontor.

Nyheter fra fondet, generell informasjon og alle styreprotokoller offentliggjøres på nettsidene til fondet. I tillegg har fondet egen twitter-konto, hvor utlysninger og annen informasjon twitres.

c. Tiltak for å nå spesielle målgrupper

RFF Agder anser det slik at næringsklynger og forskningsinstitusjoner er viktige målgrupper for fondet. I tillegg kommer KS og andre aktører innenfor offentlig sektor.

Før styrets handlingsplan ble utarbeidet i 2011, så inviterte fondet den 12. mai samtlige næringsklynger og forskningsinstitusjoner i regionen, samt KS Agder og Sørlandet Sykehus HF til å holde korte presentasjoner med innspill til styret. I etterkant avholdt styret et eget styremøte med strategidiskusjoner, hvor man diskuterte hvilke områder man ønsket å lyse ut midler innenfor. Samtlige inviterte aktører takket ja til invitasjonen og bidro med presentasjoner på møtet. Dette ble av styret og sekretariat oppfattet som veldig nyttig i det videre arbeidet med fondet, og det er grunn til å tro at det har bidratt til å forankre RFF Agder som en relevant aktør innen regional forskningsadministrasjon.

d. Utlysninger i 2011 og respons på dem

RFF Agder har hatt en hoved-utlysning i 2011. Søknadsfrist for denne var 12. oktober 2011.

Utlysning av inntil 4 millioner kroner til regionale institusjonsprosjekter innen kultur- /opplevelsesnæringer

På styrets strategisamling den 12. mai, så hadde Forskningsrådets regionansvarlig en gjennomgang av hvilke områder i Agders FoU-strategi som var dekket gjennom nasjonale utlysninger og hvilke områder som ikke var dekket. Da denne informasjonen ble sett opp mot innspill fra næringsklynger og forskningsinstitusjoner i regionen, så pekte kultur- og opplevelsesnæringer seg ut som et viktig område. Agder har en sterk næringsklynge innenfor området (Arena USUS), det er et prioritert område i FoU-strategien, men området er relativt dårlig dekket i Forskningsrådets programmer. Styret lyste derfor ut inntil 4 millioner kroner til regionale institusjonsprosjekter innenfor kultur- og opplevelsesnæringer.

Fondet mottok to søknader om regionale institusjonsprosjekter med en samlet søknadssum på 6,5 millioner kroner. Begge ble innvilget den 31. januar 2012, men mens den ene fikk innvilget omsøkt beløp på kroner 2 mill. kroner, så fikk den andre bevilget 2,5 mill. kroner (søknadssum 4 mill. kroner) og må dermed levere inn en revidert søknad.

Utlysning av 3-5,5 mill kr til regionale bedriftsprosjekter - tematisk innenfor Agders FoU-strategi

Siden en av målsettingene for fondet er å mobilisere nye aktører til forskning, så valgte styret å lyse ut midler bredt tematisk, men med det krav om at kun bedrifter som ikke har mottatt annen forskningsstøtte i løpet av de siste tre år enn forprosjekt-/kvalifiseringsstøtte eller SkatteFUNN-finansiering fra Forskningsrådet, VRI, RFF eller tilsvarende finansieringsordninger kunne søke. Bedrifter måtte samarbeide med minst ett FoU-miljø, og kunne samarbeide med bedrifter som tidligere hadde mottatt forskningsstøtte.

Fondet mottok 5 søknader til denne utlysningen med en samlet søknadssum på kroner 4,5 mill. kroner. Den 31.1.2012 fikk to av disse bevilget til sammen kr. 1,2 mill. kroner.

Utlysning av 2-4,5 mill kr til større regionale kvalifiseringsprosjekter innen energi/miljø/klima og helse

På styrets strategidiskusjon den 12. mai, så ble det diskutert hvorvidt det var ønskelig å åpne opp for større kvalifiseringsprosjekter, slik det har vært gjort i minst ett annet regionalt forskningsfond. Det ble derfor lyst ut større regionale kvalifiseringsprosjekter innen energi, miljø og klima og innen helse.

Fondet mottok kun to søknader som svar på denne utlysningen, med en samlet søknadssum på kroner 900.000. Den ene søknaden ble avvist grunnet formelle feil, og den andre ble bevilget med kroner 400.000 på styremøte den 5. desember 2011.

Utlysning av 3-5 mill. kroner til regional kvalifiseringsstøtte - løpende behandling

En viktig tilbakemelding til styret som kom fra regionens næringsklynger og forskningsinstitusjoner den 12. mai, var et ønske om hurtigere, smidigere og enklere søknadsbehandling. Spesielt gjaldt dette forprosjekter. En utlysning som finner sted en eller to ganger i året med mange ukers behandlingstid oppleves som for lang tid for bedrifter.

RFF Agder bestemte derfor at man som første fondsregion ønsket å åpne for en løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte. Det ble etablert en gruppe av fagekspertter som dekket de ulike områdene i FoU-strategien. Gruppen består av 6 ansatte i Aust-Agder fylkeskommune og 5 ansatte i Vest-Agder fylkeskommune. I 2012 er gruppen utvidet med fylkeslegen i Aust-Agder og EU-rådgiver hos Innovasjon Norge i Vest-Agder. Når søknader kommer inn via Forskningsrådet eSøknadssystem, så forvurderes de av sekretariatet. Dersom søknadene ikke innehar formelle feil, så videresendes de til en eller flere fagekspertter, som gjør en fagvurdering av søknaden. Sekretariatet skriver deretter opp en innstilling som oversendes til styrets leder og nestleder, som har fått fullmakt fra styret til å bevilge søknader

I 2011 mottok fondet 4 søknader om regional kvalifiseringsstøtte med en samlet søknadssum på kroner 783.000, hvorav to ble bevilget med til sammen kroner 400.000.

Generelt om utlysninger og bevilgninger

Når deg gjelder bevilgninger til søknader som er innkommet som svar på utlysninger i 2011, men vedtatt i 2012, så vil disse rapporteres i årsrapporten for 2012.

En refleksjon om erfaringer fra årets utlysninger/bevilgninger er gitt i pkt. 7 - Erfaringer fra fondets arbeid i 2011.

e. Tildelinger i 2011

Følgende prosjekter mottok støtte fra fondet i 2011:

Regionale bedriftsprosjekter energi, miljø og klima (utlyst høsten 2010)

<i>Søker</i>	<i>Prosjekttittel</i>	<i>Bevilget RFF Agder</i>
Xstrata Nikkelverk	Karakterisering av smeltet metall ved hjelp av atomisk absorpsjonsspektroskopi	1 900 000
Aquaponics AS	Utvikling av integrert fisk- og planteproduksjon (Aquaponic) for norske forhold	1 035 000
Viking Heat Engines AS	CraftEngine	2 000 000
Quickflange AS	Subsea application of the Quickflange cold flanging technology	3 517 000
Umoe Mandal AS	Ny teknologi for offshore vindkraft servicefartøy	500 000
		8 952 000

Større regionale kvalifiseringsprosjekter innen helse

<i>Søker</i>	<i>Prosjekttittel</i>	<i>Søkes RFF Agder</i>
Universitetet i Agder	Forekomst av sykdomsfremkallende bakterier i flått langs Agder-kysten	400 000
		400 000

Regionale kvalifiseringsprosjekter

<i>Søker</i>	<i>Prosjekttittel</i>	<i>Søkes RFF Agder</i>
Teknova AS	Logging av magnetfelt I aluminiumsproduksjon	200 000
Norsk Titanium Technology	Integrert karbotermisk/elektrolytisk prosess for fremstilling av Titan metall	200 000
		400 000
Sum totalt		9 752 000

3. 15 % -potten

I 2011 ble 15 % -potten utlyst som en konkurranse mellom fondsregionene. RFF Agder sammen med RFF Vestlandet, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder fikk en bevilgning på 5 millioner kroner til "Stipendiatprogram - Bærekraftig verdiskaping i regionale innovasjonssystemer" fra 15 % -potten. Midler til dette prosjektet vil gå til stipendiater som er tilknyttet forskerskolen innenfor innovasjon som ble utlyst av VRI i 2011.

UiA og UiS fikk bevilget kroner 500.000 til forprosjekt for stipendiatprogram i 2010. Forprosjektet er slutført, men var ikke utbetalt pr 31.12.2011 og står oppført som bundet fond i balansen.

Når det gjelder 2010-midlene, så ble 1 491 000 kroner overført fra 2010-budsjettet til 2011-budsjettet. Kr. 600.000 av disse er avsatt til egenfinansiering i prosjektet "Stipendiatprogram - Bærekraftig verdiskaping i regionale innovasjonssystemer". Det resterende beløpet er vedtatt disponert "til å utvikle fellesprosjekter/-utlysninger med andre fondsregioner" (styresak 11/02), og vil sannsynligvis benyttes som egen-/samfinansiering i forbindelse med 15 % -potten i 2012.

4. Økonomi

a. Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet

RFF Agders ordinære tildeling utgjorde kroner 13 685 000 for 2011.

Når det gjelder midler fra 15 % -potten, så er disse bevilget, men kontrakt er foreløpig ikke underskrevet, slik at disse tas ikke med i årsrapporteringen for 2011.

b. Administrasjonskostnader

Det er anledning til å bruke inntil 10 % av ordinær tildeling til administrasjon. I 2011 medgikk kroner 1 065 291 eller 7,8 % av bevilgningen i administrasjonskostnader. Bodil Lindestad var sekretariatsleder for fondet. I tillegg jobbet Kim Øvland som rådgiver. Totalt medgikk kroner 801 932 i lønnskostnader for fondet.

c. Sum tildelinger

Sum tildelinger er beskrevet i punkt 2 e. Det ble totalt bevilget 9 752 000 kroner i 2011.

d. Resultatregnskap

Resultat og balanse for RFF Agder vises i tabellen nedenfor.

	2011	2010
<i>Inntekter</i>		
Tilskudd fra Kunnskapsdept.	13 685 000	15 247 000
Renteinntekter	950 082	37 567
<i>Sum inntekter</i>	14 635 082	15 284 567
<i>Kostnader</i>		
Lønn, trekkpliktige godtgjørelser	801 932	712 083
Godtgjørelse folkevalgte	151 183	190 445
Beverting	2 663	10 709
Oppfoldsutgifter/hotell m.m.	27 729	43 539
Telefonutgifter	4 053	
Andre annonser	3 341	4 446
Representasjon/gaver	1 925	525
Profileringsartikler	1 240	
Opplæring, kurs		10 066
Utg. og godtgj. for reiser, diett m. overnatting	16 404	25 542
Utg. og godtgj. for reiser, diett u. overnatting	5 235	5 782
Reisekostnader	49 589	27 549
Andre transportutgifter		7 214
Leie av lokaler og grunn		1 189
Konsulenttjenester		3 365
Refunderte sykepenger	-11 080	
<i>Sum administrative kostnader</i>	1 054 211	1 042 452

Utbetalte prosjektmidler	2 364 250	150 000
Avsetninger til bundne fond	11 216 621	14 092 115
Resultat pr 31.12.2010	0	0

Balanse RFF Agder 2010

Eiendeler:		
Bankinnskudd	26 153 280	15 284 567
Sum eiendeler	26 153 280	15 284 567

Gjeld/Egenkapital

Gjeld		
Administrasjonskostnader (gjeld AAFK)	221 544	1 042 452
Utbetalte prosjektmidler (gjeld AAFK)	623 000	150 000
Sum gjeld	844 544	1 192 452
Egenkapital		
Bundne fond:		
Tildelte prosjektmidler, ikke utbetalt pr.31.12.	17 076 250	9 688 500
Tildeling 15 % pott, ikke utbetalt	500 000	500 000
Bunden EK (15 % potten)	1 491 000	1 491 000
Bunden EK (adm.kostn ovf til 2011)	0	283 148
Bunden EK, ikke fordelt	6 241 486	2 129 467
Sum egenkapital	25 308 736	14 092 115
Sum gjeld/egenkapital	26 153 280	15 284 567

* I 2010 avsatte man differansen mellom 10 % godkjente administrasjonskostnader og forbrukte administrasjonskostnader. Søknad til Kunnskapsdepartementet om å overføre disse midlene til administrasjonskostnader til senere år ble avslått. Midlene ble derfor i 2011 overført til midler beregnet for ordinære utdelinger og fremkommer i balansen for 2011 som bunden EK, ikke fordelt.

e. Overføringer

Følgende midler overføres til 2011:

Bunden EK (ikke tildelte midler pr. 31.12.2011):   kr. 6 241 486

f. Frie midler framover

Fondet har 6 241 486 kroner i frie midler pr 31.12.2011. Beslutninger om tildeling av støtte i forbindelse med søknadsfrist 12. oktober 2011 var ikke ferdigstilt pr 31.12.2011. Den 31. januar 2012 ble det bevilget 5 709 000 kroner som gjaldt utlysningen. I tillegg har styret vedtatt utlysning av 3-5 millioner kroner til løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte. Av denne summen ble kr. 400 000 bevilget i 2011, mens det resterende beløpet vil belastes 2012-bevilgningen.

5. Resultatrapportering

a. Indikatorer mht. tildelinger

(i) *Kostnadssted*

Det er i all hovedsak næringslivet som er mottaker av støtte fra RFF Agder i 2011. Dette skyldes at det kun var regionale bedriftsprosjekter som ble utlyst høsten 2010 og bevilget januar 2011. Fordeling av midler basert på kostnadssted finnes i tabellen nedenfor.

Kostnadssted	Antall søknader	Bevilgninger 2011
Næringsliv	6 (75 %)	Kr. 9 152 000 (94 %)
UoH-sektor	1 (12,5 %)	Kr. 400 000 (4 %)
Instituttsektor	1 (12,5 %)	Kr. 200 000 (2 %)

(ii) *Kjønn på PL/PA*

I bevilgningene fra RFF Agder i 2011 er det 37,5 % kvinnelige prosjektledere (3 av 8). Det er ingen kvinner som er administrativt ansvarlig.

(iii) *Støttemottakere:*

I 2011 er det 7 bedrifter, 1 universitet og 1 forskningsinstitutt som har mottatt støtte, jfr. punkt 2 e. De fleste av prosjektene som støttes er imidlertid samarbeidsprosjekter mellom

bedrifter/offentlige aktører og forskningsinstitusjoner. Når det gjelder utlysningen av løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte, så er et av kravene at det skal være samarbeid mellom minst en bedrift/næringsklynge/ideell organisasjon/offentlig aktør og minst en forskningsinstitusjon.

b. Formidlingsresultater

Det er enda tidlig å rapportere på denne indikatoren, spesielt med tanke på vitenskapelig publisering som ofte tar lang tid fra artikkelen skrives til den er publisert i en vitenskapelig journal. Igangsatte hovedprosjekter har vært gjennom sitt første år i 2011. I tillegg er det en del kvalifiseringsprosjekter som er slutført, men man vil i mindre grad forvente vitenskapelig publisering fra disse prosjektene. Et av hovedprosjektene rapporterer at de er i en utviklingsprosess og ønsker ingen eksponering før de har patentdekning.

(i) Vitenskapelige artikler

Det er ikke rapportert om noen vitenskapelige artikler som er publisert i 2011, men et av hovedprosjektene rapporterer om en publisert artikkel i faglig tidsskrift.

(ii) Seminarer, konferanser og møter

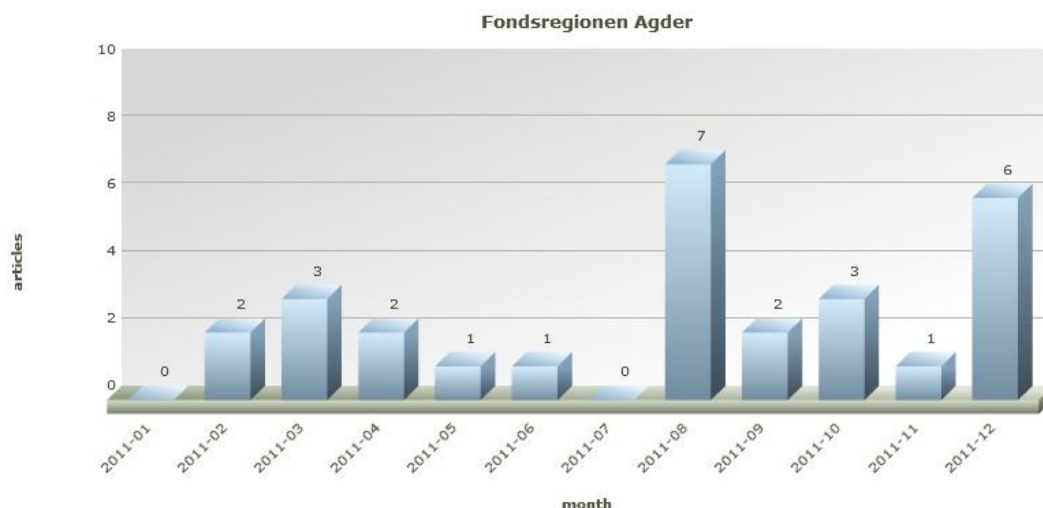
Mange av prosjektene (både hoved- og kvalifiseringsprosjekter) rapporterer om presentasjoner på seminarer, konferanser og møter. Det er avholdt 1 publisert foredrag på en internasjonal konferanse, og 2 på nasjonale publiserte foredrag nasjonalt. I tillegg har et av forprosjektene presentert sitt prosjekt både på en konferanse i Brussel, samt på flere nasjonale møter.

I denne første runden av rapportering fra prosjektene, så har samtlige hovedprosjekter rapportert formidling via Forskningsrådets framdriftsrapport. I rapporteringen fra de første kvalifiseringsprosjektene ble det ikke stilt krav om rapportering på formidling, men sekretariatet har innhentet denne type informasjon fra de fleste prosjekter i etterkant. Det er derfor mulig at antall presentasjoner på seminarer, konferanser og møter er underrapportert.

(iii) Annen formidling (presse, web, etc.)

Av hovedprosjektene, så har prosjektet "E-helse - samhandling uten grenser" rapportert 35 formidlingstiltak mot relevante målgrupper, mens prosjektet "Utvikling av integrert fisk- og planteproduksjon" har rapportert 3 slike formidlingstiltak. Hovedprosjektene har rapportert 8 almenntrettede formidlingstiltak, deriblant innslag på "ut i naturen" på NRK Radio og stands på Forskningsdagene. Det er rapportert 7 oppslag i massemedia. Kvalifiseringsprosjektene har rapportert om lag 15 formidlingstiltak rettet mot relevante målgrupper, men det reelle tallet ligger sannsynligvis en del høyere. Sekretariatet har i tillegg fått tilbakemelding om 4 oppslag i massemedia fra kvalifiseringsprosjektene.

Når det gjelder antall treff i nettaviser (papiraviser er ikke med), på Regionalt forskningsfond Agder (og relaterte søkeord som RFF Agder og fondsregion Agder), så har det vært 28 artikler i nettavisene i 2011, jfr. figuren på neste side.

Figur 1: Antall treff i nettaviser på Regionalt forskningsfond Agder i 2011

c. Rekruttering til andre virkemidler

RFF Agder er i ferd med å følge opp alle avsluttede kvalifiseringsprosjekter for å kartlegge hvilke som er videreført i hovedprosjekter. Ett av prosjektene er rapportert videreført i OFU hovedprosjekt. Ett prosjekt har fått finansiering fra RFF Agder til hovedprosjekt. Ett prosjekt har rapportert at det ikke videreføres (total kostnad i prosjektet ble underveis nedskalert med mer enn 50 % fordi man så at dette ikke ville bli videreført). Et prosjekt er ikke videreført, men det er oppgitt at man jobber med et spinoff-prosjekt som tenkes videreført i en søknad til Renergi-programmet hos Norges forskningsråd.

Øvrige prosjekter har fått tilbud om (4 prosjekter) eller det er avtalt møter med (4 prosjekter) for å bistå søker med videreutvikling av resultater fra kvalifiseringsprosjektene til hovedprosjekter. De prosjektene som det er avtalt møter med har alle oppgitt at de vil videreføres i en eller annen form. Det vil være en prioritert oppgave fra sekretariatets side å følge opp slike prosjekter framover, og er noe man får god bistand fra Forskningsrådets regionalrepresentant til å gjøre.

d. Samarbeid

(i) *Interregionalt/internasjonalt*

RFF Agder har samarbeidet med RFF Vestlandet om et forprosjekt vedrørende 15 % - potten, jfr. punkt 3. Dette forprosjektet er slutført, og RFF Agder har sammen med RFF Vestlandet fått innvilget 5 millioner kroner til stipendiatprogrammet gjennom 15 % - potten.

Av prosjekter som er bevilget i 2011, så har prosjekt 208355 "Subsea application of the Quickflange cold flanging technology" to internasjonale samarbeidspartnere: The National Hyperbaric Centre i UK og Petrobras i Brasil.

I tillegg til dette har flere av prosjektene (deriblant Aquaponics og Viking Heat Engines) internasjonale samarbeid med aktører som ikke formelt sett er samarbeidspartnere i henhold til kontrakten.

(ii) Mellom institusjoner/virksomheter/bransjer i regionen

Det er i utlysningene for regionale bedriftsprosjekter oppfordret til samarbeid mellom bedrifter og forskningsinstitusjoner og samarbeid mellom fagmiljøer som man tradisjonelt ikke samarbeider med. Flesteparten av prosjekter som har mottatt støtte fra RFF Agder innebærer samarbeid med minst to aktører.

e. Ny virksomhet (innovasjon)

Viking Heat Engines AS har rapportert om ett nytt foretak som følge av prosjektet. Samme bedrift har oppgitt at man har registrert 7 nye patenter i rapporteringsperioden. Aquaponics AS har rapportert om innføring av en ny teknologi/prosess/tjeneste i eget foretak.

6. Oppsummering i forhold til hovedmål

Hovedmålene for de regionale forskningsfondene er som følger:

- Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling.
- Bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.
- Skape utviklings- og læringsarenaer der regionale erfaringer kan drøftes i relasjon til nasjonal og internasjonal kunnskap og aktiviteter.
- Sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter.

Regionalt forskningsfond Agder er av den oppfatning at fondet er med på å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling, og at det er et viktig bidrag for å utvikle gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionen.

Et eksempel på dette er prosjektet "E-helse - samhandling uten grenser", som er mottaker av den største bevilgningen som er tildelt fra RFF Agder (8 millioner kroner over 4 år). Satsingen på e-helse fra RFF Agder kombinert med tilsvarende satsing i VRI Agder og andre regionale initiativ har nå medført at Universitetet i Agder har løftet e-helse opp som et av sine tre prioriterte innsatsområder framover. Det er også etablert en e-helseallianse ledet av Aust-Agder fylkeskommune, men med deltakere fra en rekke virkemiddelaktører (deriblant RFF Agder), UiA, privat næringsliv og offentlig sektor. Slike koordinerte initiativ er med på å utvikle sterke og konkurransedyktige FoU-miljøer.

Når det gjelder punkt 3 om utviklings- og læringsarenaer, så har RFF Agder tatt initiativ til at det er etablert et regionalt nettverk bestående av Sørlandets Kompetansefond, Aust-Agder utviklings- og kompetansefond, Norges forskningsråd (v/regionansvarlig), Innovasjon Norge, Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner, Sørlandets Europakontor, VRI Agder og RFF Agder som møtes med det formål å koordinere innsats rettet mot FoU i regionen.

Når det gjelder det fjerde punktet, så skjer koordinering mot nasjonale og internasjonale aktiviteter primært gjennom Forskningsrådet og deres regionrepresentant på Agder. Det er likevel sannsynlig at samarbeidet mellom RFF-sekretariatene (og dermed også fylkeskommunene) og Forskningsrådet har medført et bedre samspill mellom nasjonalt og regionalt nivå når det gjelder forskning og utvikling.

7. Erfaringer fra RFF Agder i 2011

2011 er fondets andre driftsår. I 2011 er de første hovedprosjektene igangsatt i regionen, mens de første kvalifiseringsprosjektene er avsluttet. I forhold til det første driftsåret, så er det kommet til en rekke nye oppgaver i form av administrative rutiner som kontraktsinngåelser, rapportering fra prosjekter og oppfølging av igangsatte prosjekter. Forskningsrådet har etablert sitt nye rapporteringssystem eRapportering, og systemet eVurdering er videreutviklet. Det har vært mange nye systemer og rutiner å sette seg inn i, noe som har vært tidkrevende, men likevel nyttig og lærerikt. Sekretariatet har på mange måter tilegnet seg kunnskap om systemer og regler parallelt med at søkerne har benyttet disse verktøyene til å rapportere inn informasjon. Den største utfordringen for sekretariatet har i så måte vært knapphet på tid og ressurser til å ivareta alle fondets mangfoldige oppgaver. Framover er det derfor viktig å merke seg at selv om etableringen av fondet nå er gjennomført, så er det sannsynlig at man med en stadig økende prosjektportefølje vil få et økende ressursbehov inntil man når en løpende drift med et noenlunde konstant antall prosjekter.

RFF Agder har i sine utlysninger så langt valgt en relativt spisset strategi. I utlysningene høsten 2011 var det kun en av utlysningene hvor det var større samlet søknadssum enn utlyste midler. I øvrige utlysninger fikk man lavere tilsvarende på utlysningene enn ønskelig. Det har vært nyttig med smale utlysninger disse to første årene, slik at man kan høste noen erfaringer til arbeidet videre. Årsakene til lavt tilsvarende på utlysningene kan imidlertid være flere. En årsak er sannsynligvis smal utlysning. For eksempel stilte man som krav i utlysningen av regionale bedriftsprosjekter at søkeren ikke tidligere skulle ha mottatt forskningsmidler bortsett fra forprosjekt-midler, skattefunn og lignende. En annen årsak kan være et behov for mer mobilisering av søkere, og dette bør være et prioritert område for fondet framover.

Selv om høstutlysningen av regionale bedriftsprosjekter ikke mobiliserte så mange søkere som ønsket, så er det likevel viktig å merke seg at den overordnede målsettingen om mobilisering av nye søkere må anses å være nådd i tidligere utlysninger. I følge følgeevalueringen så kom 39 % av søknadene til fondet (2010 og første halvår 2011) fra søkere som ikke tidligere hadde registrert søknader hos Forskningsrådet. RFF Agder ligger dermed på topp av de syv regionale forskningsfondene m.h.t. å mobilisere nye søkere.

RFF Agder valgte i 2011 også å etablere en løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte. Dette er en ordning som fondet har stor tiltro til, men det er nok også

riktig å oppsummere årets erfaringer med at det har vært en krevende ordning å implementere. Man har valgt å benytte ansatte i de to fylkeskommunene i fondsregionen til å vurdere søknader innenfor de temaer som disse har kompetanse innenfor. Imidlertid har det vist seg nødvendig med opplæring om hvordan man skal vurdere søknader om forskningsprosjekter. Den løsningen man har endt opp med er en ordning der sekretariatet forvurderer og sender ut søknader til fagekspertter for vurdering, og hvor sekretariatet deretter innstiller på bevilgning eller avslag til styret. For å kunne gjøre denne prosessen så smidig som mulig har styret gitt styrets leder og nestleder fullmakt til å bevilge eller avslå søknader. Man har også valgt å anbefale alle søkere å ta kontakt med Forskningsrådets regionansvarlig for bistand i forbindelse med utforming av søknader. Hensikten med dette er at fondet skal få bedre søknader, og så langt kan dette synes som en god ordning. Det er imidlertid for tidlig å evaluere ordningen. Styret i RFF Agder har bevilget inntil 5 millioner til ordningen, men har også besluttet at når man brukt 3 millioner så skal styret vurdere ordningen før ytterligere midler kan deles ut.

Når det gjelder samarbeid med øvrige fondsregioner og Forskningsrådet, så er det RFF Agders vurdering at dette har vært av svært stor betydning. Kanskje er spesielt det sekretariatslederforum som er etablert og hvor også RFF-sekretariatet i Forskningsrådet deltar en nyttig arena for erfaringsutveksling og konstruktivt samarbeid der man kan lære av hverandre på en måte som styrker samtlige regioner. Fondet mener også at den bistand man får fra Forskningsrådet har vært til stor nytte. De største utfordringene på dette området har nok først og fremst ligget på infrastruktur i form av it-løsninger hvor man gjerne skulle sett at Forskningsrådet kunne levert mer utprøvde løsninger enn hva som har vært tilfellet. Imidlertid så må man ta høyde for at også for Forskningsrådet er de regionale forskningsfondene en ny ordning som er tid- og ressurskrevende å få implementert løsninger for.

Det er dessuten igangsatt et arbeid for å få til mer systematiserte ordninger i form av felles maler, rapporteringsrutiner osv. på tvers av fondsregioner. Dersom dette arbeidet hadde vært fullført tidligere, kunne nok samtlige fondsregioner ha spart en del tid. Man er likevel fornøyd med at man er i gang med et slikt arbeid, og også på dette området innser man at etableringen av et regionalt system for forskningsadministrasjon er tidkrevende.

Når det gjelder arbeid i regionen, så er det RFF Agders vurdering at ordningen med regionale forskningsfond er godt mottatt. Det synes å være en lavere terskel å kontakte et regionalt sekretariat framfor et nasjonalt sekretariat. I tillegg så er det samarbeidet og den oppfølging som skjer via Forskningsrådets regionale tilstedeværelse av stor betydning.

RFF Agder har dessuten gode erfaringer med å invitere inn aktører i regionen til å gi direkte tilbakemeldinger vedrørende fondets arbeid. På styrets strategisamling i mai 2011 inviterte man samtlige forskningsinstitusjoner og næringsklynger til å gi korte presentasjoner til styret. Samtlige aktører takket ja til dette, og de innspill som ble gitt viste seg å være svært nyttige i forbindelse med utarbeidelse av ny handlingsplan for styret. Blant annet vedtok fondet på bakgrunn av de tilbakemeldinger som ble gitt å åpne for løpende behandling av regional kvalifiseringsstøtte. I tillegg til at det hadde direkte implikasjoner for fondets arbeid framover, så er man av den oppfatning at en slik invitasjon til regionen om å bli invitert inn på styrets strategisamling bidrar til økt involvering og oppmerksomhet rundt det regionale forskningsfondet spesielt og forskning og utvikling i regionen generelt.